

De agrarische handel van Nederland in 2012

1. Opvallende ontwikkelingen

- Totale wereldhandel in agrarische producten groeit voor tweede opeenvolgende jaar met ruim 10%
- Nederlandse agrarische export groeit in 2012 naar ruim € 75 miljard
- Totale handelsoverschot daalt, maar agrarische exportoverschot neemt nog wel met € 0,5 miljard toe
- Nederlandse agrarische export naar Duitsland gegroeid tot € 19,4 miljard

2. Ontwikkeling in de wereld in 2011

De omvang van de wereldmarkt voor agrarische producten¹ groeide in 2011 met 10% ten opzichte van 2010 tot bijna USD 1400 miljard.

De grootste exporteurs (op volgorde) zijn de Verenigde Staten, Nederland, Duitsland en Frankrijk. Duitsland is een grote exporteur, maar een nog grotere importeur van agrarische producten en is daarmee netto-importeur. De andere drie landen zijn allemaal netto-exporteur (grotere exportwaarde dan importwaarde).

In 2011 zijn er maar drie landen met een grotere netto-export dan Nederland, namelijk Brazilië, Argentinië en Thailand. De Braziliaanse en Argentijnse agrarische import is maar een fractie van de exportwaarde van landbouwproducten. De netto-exportwaarde in US dollar van Brazilië, Argentinië en Thailand bedraagt respectievelijk USD 69, 43 en 34 miljard, tegenover USD 33 miljard voor Nederland.

De belangrijkste netto-importeurs van agrarische producten zijn Japan, China, Verenigd Koninkrijk, Zuid-Korea en Rusland. De netto-importwaarde van agrarische producten in 2011 bedroeg in deze landen resp. USD 89, 57, 35, 25 en 23 miljard.

3. De Nederlandse agrarische handel in 2012

De Nederlandse agrarische handel liet in 2012², net als in 2011, opnieuw een sterke groei zien. Zowel de totale invoerwaarde als de totale uitvoerwaarde van agrarische producten stegen met respectievelijk 5,7% en 4,4% (tabel 1). De totale Nederlandse goedereninvoer en –uitvoer (incl. agrarische producten) nam toe met resp. 1,1% en 0,4%.

Doordat de totale goedereninvoer sterker steeg dan de totale goederenuitvoer daalde het totale handelsoverschot ten opzichte van 2011 met 2,5 miljard euro tot € 41,9 miljard. Het totale agrarische handelsoverschot nam in 2012 nog wel met 0,5 miljard euro (2%) toe.

Het saldo op de Nederlandse agrarische handelsbalans werd geheel gerealiseerd in de handel met de andere EU-lidstaten. Het saldo van exportwaarde minus importwaarde van de handel in agrarische producten met derde landen is negatief (figuur 1).

De importen uit derde landen bestaan uit oliezaden, veevoedergrondstoffen, (tropisch) fruit, koffie- en cacao's. Bij de export naar derde landen betreft het vooral bewerkte producten zoals zuivel, dranken, koffie, thee, cacao-(producten) en sierteeltproducten.

¹ Definitie: producten ressorterend onder het Min. van EZ, d.w.z. inclusief vis, sierteeltproducten en onbewerkt hout. Bron voor de wereldhandelsdata: UNSD Comtrade database

² Raming gebaseerd op voorlopige cijfers van het CBS voor de eerste negen maanden van 2012, medio 2013 zullen de definitieve cijfers beschikbaar komen

Een deel van de Nederlandse agrarische export bestaat uit wederuitvoer van producten die eerst in Nederland zijn geïmporteerd, bijvoorbeeld seizoensgebonden groenten en fruit.

Tabel 1. Vergelijking van de totale Nederlandse handel met de agrarische handel.

Totale handel, in € mrd.			
	<u>import</u>	<u>export</u>	<u>saldo</u>
2011	364,9	409,3	44,4
2012*	369,1	411,0	41,9
Agrarische handel, in € mrd.			
	<u>import</u>	<u>export</u>	<u>saldo</u>
2011	47,7	72,2	24,5
2012*	50,4	75,4	25,0

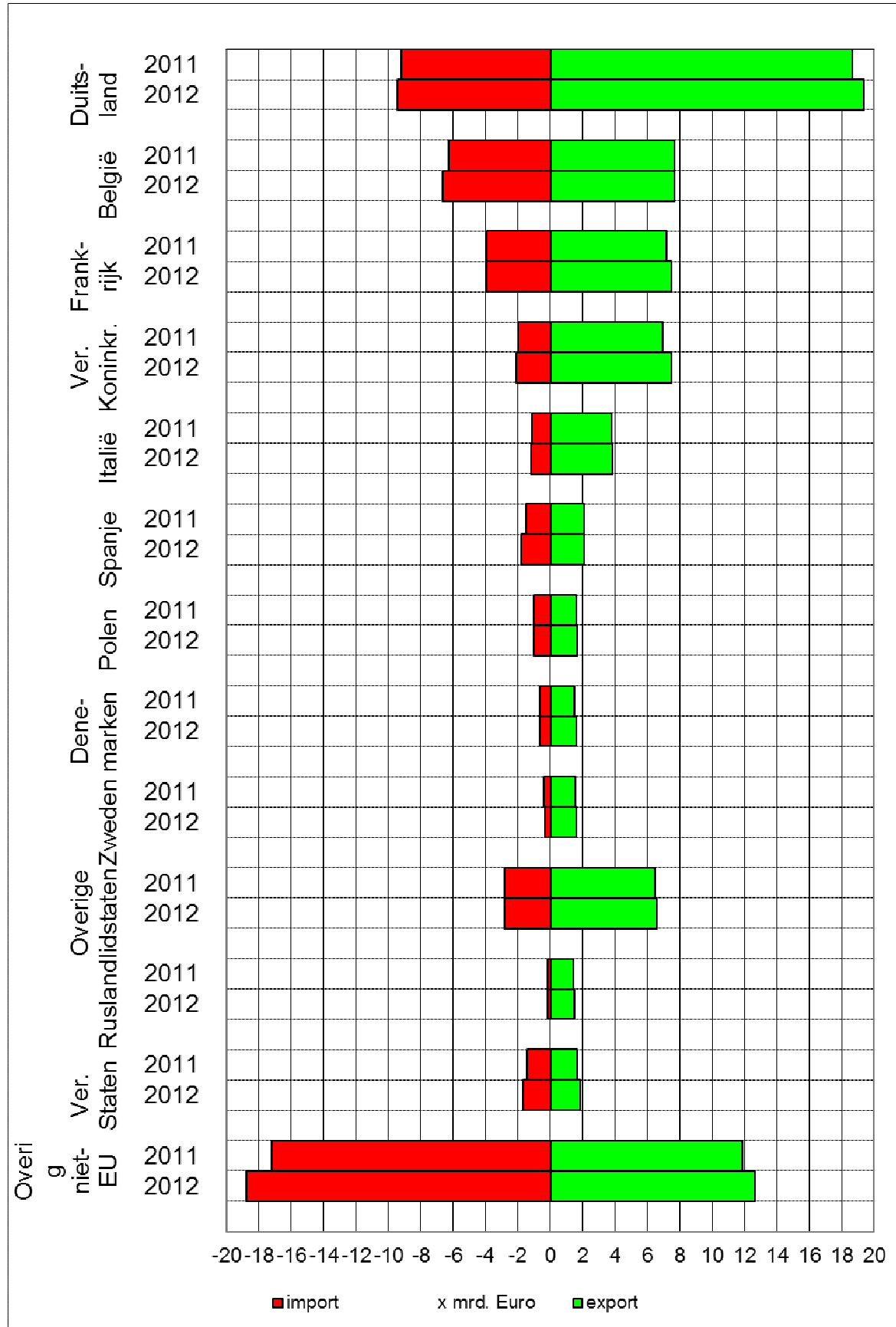
Bron: CBS, LEI-bewerking

*) raming

De Nederlandse agrarische handel speelt zich vooral af met onze buurlanden, waarbij zowel bij invoer als bij uitvoer Duitsland (zie figuren 1 en 3) onze belangrijkste handelspartner is. Van de Nederlandse agrarische export gaat 26% naar Duitsland, terwijl van onze agrarische importen 19% uit Duitsland komt. Bij de export (figuur 2) naar Duitsland gaat het vooral om groenten en fruit, sierteelt, zuivel, eieren en vlees. De belangrijkste producten bij onze invoer uit Duitsland zijn zuivel, vlees, granen en graanbereidingen. Bij de zuivelinvoer gaat het vooral om onverwerkte melk, wei en magere melkpoeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voedings- en genotsmiddelenindustrie.

Naast Duitsland zijn vooral België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk belangrijke partners in de agrarische handel. De 27 landen van de Europese Unie hebben samen een aandeel van ruim 80% in de Nederlandse agrarische exporten en ruim 60% in de agrarische importen van Nederland.

Figuur 1. De belangrijkste partnerlanden in de Nederlandse agrarische handel

Bron: CBS, LEI-bewerking, 2012 raming

4. De agrarische handel met de Bondsrepubliek Duitsland

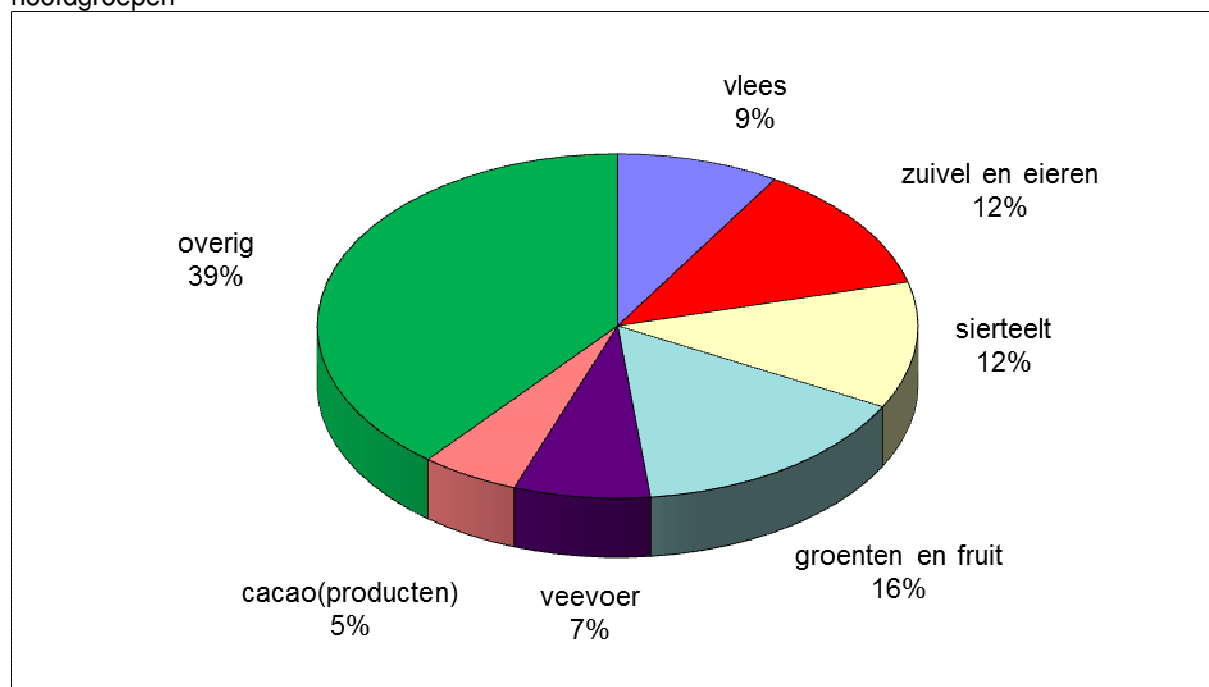
Duitsland is al jaren veruit de belangrijkste partner voor ons land voor zowel de import als de export van agrarische producten, met aandelen van resp. ongeveer 19% en 26%. Figuur 3 geeft de ontwikkelingen van de laatste 5 jaren weer.

In 2012 steeg de import van agrarische producten uit Duitsland met 2,2% terwijl de totale agrarische invoerwaarde met 5,7% steeg. Het aandeel van Duitsland in de totale agrarische import daalde daardoor van 19,3% in 2011 tot 18,7% in 2012. De uitvoer van agrarische producten naar Duitsland groeide in gelijke mate als de toename van de totale agrarische uitvoer (4,4%).

In 2012 hadden de import uit en de export naar Duitsland een waarde van resp. € 9,4 miljard en € 19,4 miljard.

De afzet van agrarische producten naar Duitsland is geconcentreerd rond dierlijke producten en tuinbouwproducten (figuur 2). Voor vlees, zuivel & eieren, sierteelt en groente & fruit is Nederland de belangrijkste leverancier op de Duitse importmarkt.

Figuur 2. Verdeling van de Nederlandse agrarische export naar Duitsland in 2012 (raming) naar hoofdgroepen

Bron: CBS, LEI-bewerking

4.1 Ontwikkelingen in de export naar Duitsland van enkele productgroepen

Sierteelt

Sierteelt producten hebben al jaren het grootste aandeel in de totale agrarische exportwaarde naar Duitsland. Ook in 2012 was er weer sprake van een toename van de exportwaarde (+2%). Hiermee komt de gemiddelde groei over de laatste drie jaar uit op 3,5%.

Groenten en aardappelen

Deze productgroep wordt gedomineerd door slechts drie producten: tomaten, paprika's en komkommers. Samen zijn ze goed voor ruim 2/3 van de uitvoerwaarde van groenten en fruit naar Duitsland. Na het dramatische jaar 2009 was er in 2010 sprake van herstel (+20%), gevolgd door een nieuwe daling in 2011 (-6%). Voor 2012 wordt weer een iets hogere exportwaarde geraamd met een toename van 1% ten opzichte van 2011.

Zuivel

De exportwaarde van zuivel producten (boter, kaas en overige) naar Duitsland vertoont de laatste drie jaar een sterke groei van gemiddeld 14% per jaar (figuur 4). Het aandeel van kaas in exportwaarde van zuivel producten loopt terug van 70% in 2009 tot 63% in 2012. Het aandeel van boter blijft na een sterke stijging in 2010 stabiel terwijl het aandeel van overige zuivel producten is toegenomen van 20% in 2009 tot 23% in 2012.

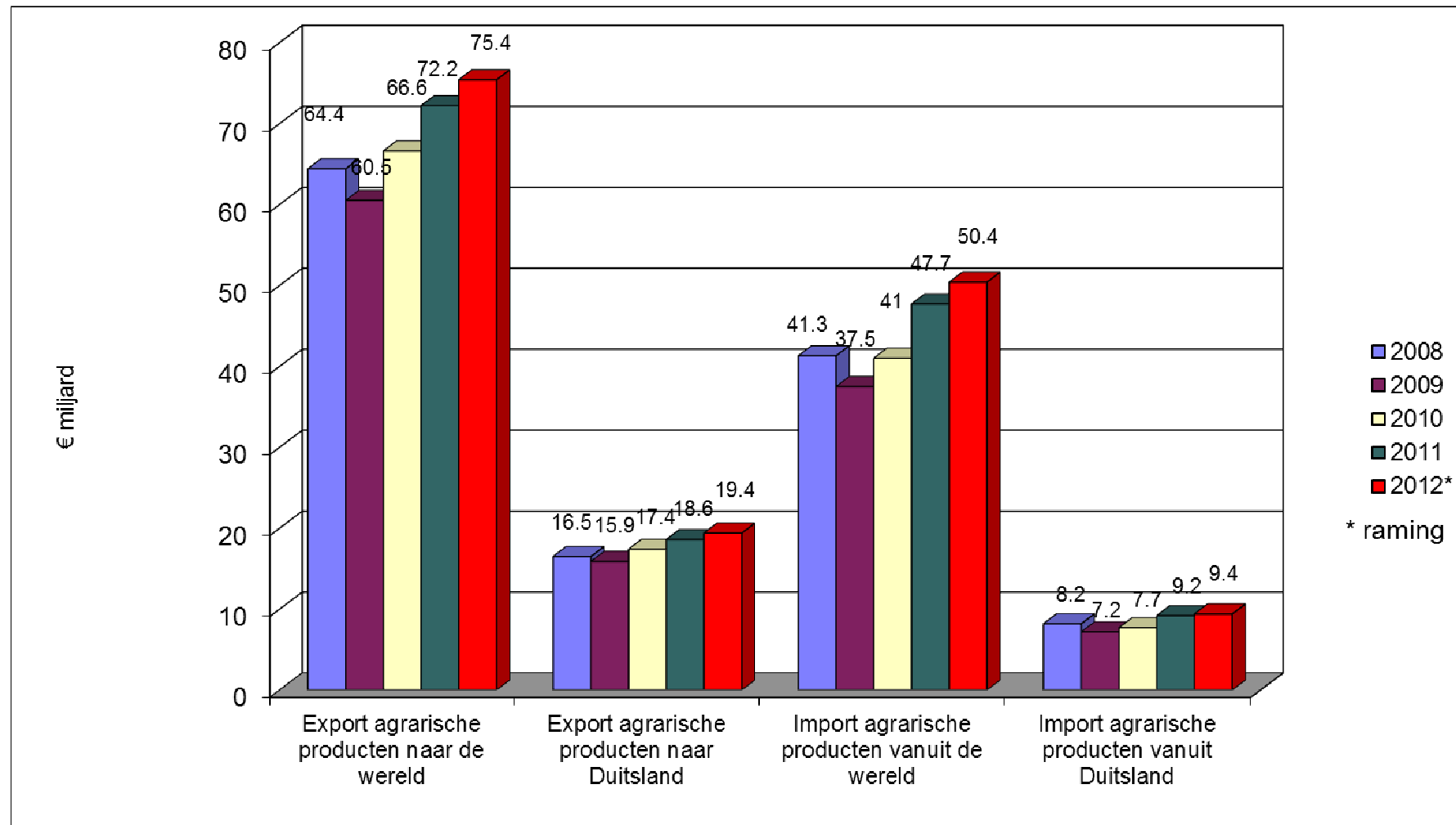
Eieren en ei-producten

De exportwaarde van eieren en ei-producten was in 2011 met bijna 20% gedaald. In 2012 was er weer sprake van enig herstel (+10%) waardoor de exportwaarde weer bijna terug is op het niveau van 2009.

Vlees

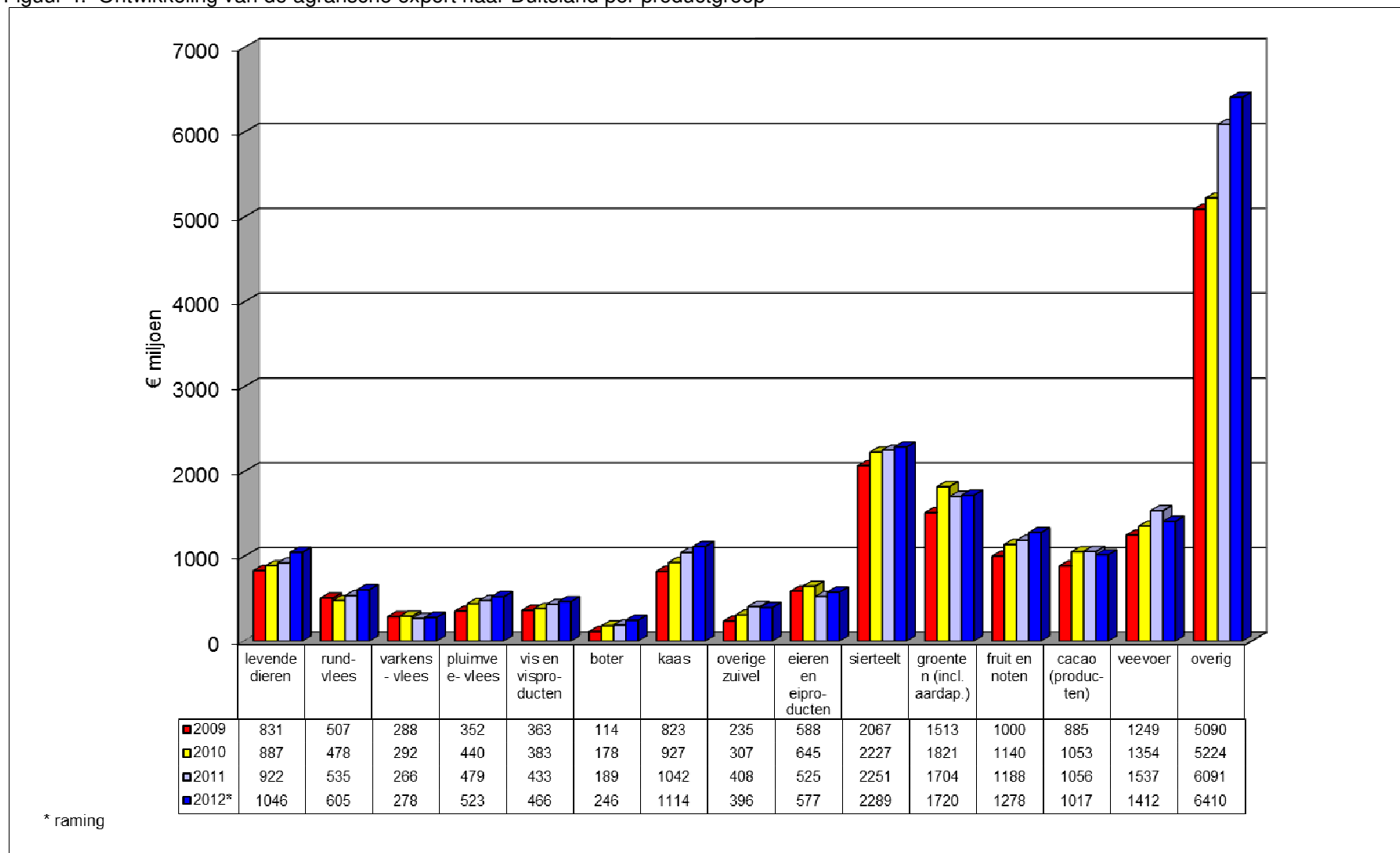
De exportwaarde van vlees bestaat uit rundvlees, varkensvlees en pluimveevlees. De exportwaarde van vlees nam in 2012 voor het derde achtereenvolgende jaar toe (+10%). De exportwaarde van varkensvlees daalde over de afgelopen drie jaar met gemiddeld 1%, maar dat werd ruim gecompenseerd door een gemiddelde jaarlijkse groei bij rundvlees en pluimveevlees van respectievelijk 6% en 14%.

Figuur 3. Nederlandse handel van agrarische producten en de betekenis van Duitsland (2008 – 2012)

Bron: CBS, LEI-bewerking

Figuur 4. Ontwikkeling van de agrarische export naar Duitsland per productgroep

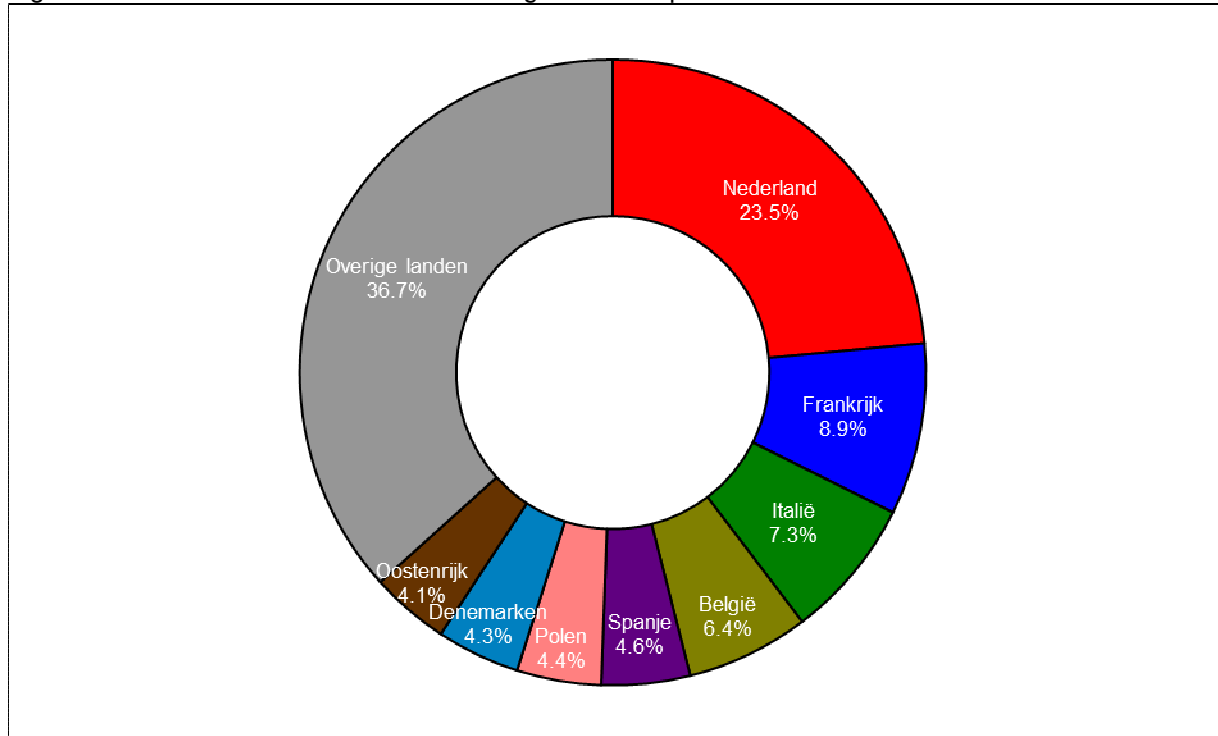

Bron: CBS, LEI-bewerking

4.2 De Nederlandse positie op de Duitse markt

Nederland en Frankrijk zijn samen verantwoordelijk voor bijna een derde van de agrarische producten die worden geïmporteerd in Duitsland. Het Nederlandse aandeel ligt nu op 23,5% en het Franse rond de 9% (figuur 5). Over een wat langere periode bezien is de trend dat beide landen wat van hun aandeel inleveren. Het Poolse aandeel was 15 jaar geleden slechts 1% en is, vooral na de toetreding tot de EU in 2004, flink gegroeid tot ruim 4% nu.

Figuur 5. Herkomstlanden voor de Duitse agrarische import in 2011

Bron: Eurostat, LEI-bewerking

4.3 De Nederlandse invoer uit Duitsland

Nederland heeft in 2012 voor € 50,4 miljard aan agrarische producten ingevoerd. Hiervan kwam € 9,4 miljard uit Duitsland.

Agrarische import van Nederland uit Duitsland in € miljoenen

	2009	2010	2011	2012*
Totaal agrarisch	7244	7743	9209	9439
Waarvan:				
Vee	440	470	594	629
Vlees	929	943	1014	1018
Zuivel	968	1145	1299	1311
Granen en graanbereidingen	933	973	1289	1357
Veevoer	511	540	684	718
Overig	3463	3672	4329	4406

Bron: CBS, LEI-bewerking

* raming

Duitsland is de belangrijkste leverancier van agrarische producten die in Nederland worden geïmporteerd. Er zijn echter weinig producten waarbij Duitsland een opvallend groot aandeel heeft. Zuivelproducten is de belangrijkste productgroep. Het gaat hierbij vooral om onverwerkte melk, wei en mager poeder. Deze producten worden gebruikt als grondstof in de voedings- en genotmiddelen-industrie.